

Framandspråk- senteret med nytt hefte med metodiske tips til skrijving i engelsk og framandspråk

Framandspråksenteret

Vi på Framandspråksenteret publiserte hausten 2019 det tredje heftet i serien med metodiske tips. Heftet «Skriveverkstedet» er utforma i same stil som dei to tidlegare hefta, «Det er verdt å lese» og «Med tunga på glid og ørene på stilk».

Heftet består av 30 enkle og enkeltstående metodiske tips til skrivetrening i engelsk og framandspråkundervisninga. Tipsa krev nesten ingen førebuingar, samtidig som dei kan tilpassast til ulike situasjonar, ferdigheiter og behov. I arbeidet med heftet har fagfornyninga stått sentralt, og

mange av tipsa opnar på ein eller annan måte for å jobbe med djupnelæring.

Heftet er laga for å passe alle språk, alt frå engelsk, tysk, fransk og spansk til kinesisk, russisk og andre mindre underviste språk. Tipsa kan fungere på ulike nivå, og det er lett å endre dei og bruke dei på nytt i ei anna form ved eit anna høve.

Det har vore eit mål for oss å hjelpe elevane med å skape egne tekstar med eige språk og bidra til meir motivasjon og meir læring. Gjennom morosam, annleis

og utfordrande bruk av penn, papir og tastatur vil vi motivere elevar og lærarar til å skrive på nye måtar.

Vi håper at «Skriveverkstedet» vil motivere elevar og lærarar til å ha det kjekt med skrijving i engelsk og framandspråk og bidra til å utvikle skapande skriveferdigheiter hos alle. Heftet er tilgjengeleg på fremmedspraksenteret.no. Her kan du òg bestille heftet gratis som trykt kopi.

Desarrollo sostenible

Nachhaltige Entwicklung

可持續發展

Le développement durable

kěchíxùfāzhǎn

Sustainable Development

Fem tips til arbeidet med berekraftig utvikling

Her presenterer vi eit utval læringsaktivitetar basert på tips frå skriveheftet. Vi har brukt tipsa for å jobbe med temaet berekraftig utvikling, som er eitt av dei tverrfaglege temaa i fagfornyninga, sjølv om temaet ikkje er nemnt spesifikt i læreplanen for engelsk eller framandspråk. Likevel kan vi seie at fleire problemstillingar innanfor temaet er høgst aktuelle i språkfaga òg, sidan eitt av avsnitta i det felles verdigrunnlaget til skulen handlar om respekt for naturen og miljømedvit.

Aktivitetane vi har beskrive, tek utgangspunkt i karikaturteikningar som tematiserer ulike miljøutfordringar. Auga våre oppfatar verda rundt oss konstant, og i undervisningssamanheng kan det

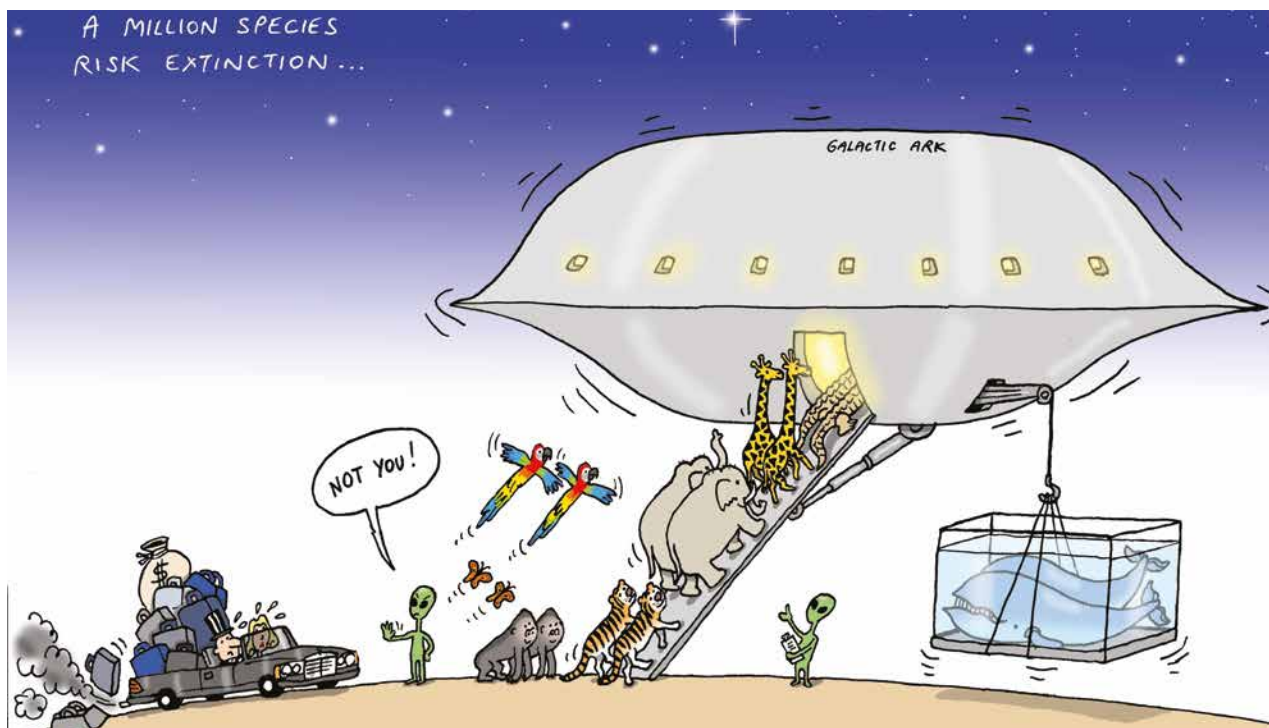
vere utbyterikt å rette blikket mot eitt bestemt bilete og heilt bevisst granske dette. Det blir nemleg sagt at bilete seier meir enn tusen ord, fordi dei i høg grad er kognitivt inviterande, tillèt spontane kjensler, genererer spørsmål og aktiverer førestillingsevna vår. Biletbruk har dermed stort motivasjons- og læringspotensial og eignar seg derfor godt i språkkopplæringa – særleg som eit høve for elevane til å øve opp den munnlege og skriftlege uttrykksevna si. Bileta som blir presenterte, kan med dette for auge tene som inspirasjon til å skape tekst, som vi her vil gi enkelte døme på.

Følgjande bilete er avhende med løyve frå *Cartooning for Peace*. Nettstaden vart

opprett i 2006 på initiativ av Kofi Annan, mottakar av Nobels fredspris, samt tidlegare generalsekretær i FN og presseleiar Plantu. *Cartooning for Peace* er eit internasjonalt nettverk av teiknerieskaparar med ei målsetjing om å fremje ytringsfridom, menneskerett og gjensidig respekt ved hjelp av det universelle språket karikatur.

www.cartooningforpeace.org

Spør om bildet – eksempel fra engelsk

Stephane Peray (Thailand)
– Cartooning for Peace

Lekh N. Baral, Høgskolelektor, Fremmedspråksenteret

Aktiviteten bygger på at elevene har førkunnskap om å stille spørsmål for å innhente informasjon. Før elevene jobber med selve aktiviteten, bør læreren likevel gjennomgå **wh- questions** og **yes/no- questions** og modellere bruken av spørsmål.

Deretter deles elevene i par hvor **kun elev A** får se på bildet og **elev B skal spørre om bildet**. Målet for elev B er å innhente så mye informasjon som mulig for å finne ut hvilke mennesker, dyr og ting som finnes på bildet og hva som skjer med disse objektene. Elev B kan

lage notater eller tegne mens han/hun deltar i dialogen. Elev A har ansvar for å svare så nøyaktig som mulig på spørsmål elev B stiller. Etter 10 minutter samler læreren inn bildene igjen.

Nå skal begge elevene skrive et avsnitt hvor de forteller om objektene og hendelsene på bildet. Elev A beskriver hva han/hun så på bildet, elev B tar utgangspunkt i hva han/hun har hørt.

Etter at elevene har skrevet ferdig avsnittet sitt, leser de avsnittet skrevet av

sin medelev og undersøker hvor like eller ulike tekstene er. Elevene kan be hverandre om forklaring hvis noe er utydelig, både når det gjelder innhold og språk.

Nå skal parene skrive en felles beskrivelse som inkluderer informasjon fra begge tekster.

Økten avsluttes med en felles refleksjon hvor man kan ta utgangspunkt i følgende spørsmål: Hva er forskjellen mellom å se og å høre? Hvem hadde den mest detaljerte og nøyaktige beskrivelsen? Hvorfor?

Figurdikt – eksempel fra fransk

Solena Pradayrol, Rådgiver, Fremmedspråksenteret

Den franske poeten Guillaume Apollinaire publiserte i 1918 en diktsamling som het *Calligrammes*. Calligram er en diktform hvor typografi og den spatiale fordelingen av rader, ord og bokstaver spiller en like stor grad som ordenes betydning. For å lage denne konkrete og visuelle diktformen skal ordene settes sammen, slik at de danner en figur om hva diktet handler om. Et figurdikt gir relevant visuell støtte til innholdet.

Temaene kan variere men bør være kjent for elevene, slik at de kan bruke et ordforråd som de behersker (musikk, sport, vennskap m.m.). Vanskelighetsgraden til denne aktiviteten kan variere avhengig av temaet man velger å visualisere.

Karikaturen nedenfor, som er tegnet av Soulcie, gir uttrykk for hans bekymring for biodiversiteten. Vi har latt oss inspirere av sangen *Le pire* av Maître Gims og

laget et figurdikt som illustrerer budskapet i Soulcie's karikatur: «STOP» før det er for sent!

Her er det bare kreativiteten som setter grenser: Elevene kan lage andre figurdikt til denne karikaturen eller de kan finne andre karikaturer som utgangspunkt for nye figurdikt.

Le pire, c'est pas la méchanceté des hommes mais l'absence des autres qui font tous semblant d'exister et quand les voyants me demandent, "pourquoi la mer est-elle polluée. Dis-moi, on a fait, stop, le mal est fait."

Je suis obligé de répondre que les poissons ont trop mangé.

Soulcié (Frankrike) – Cartooning for Peace

Framtidsdikt – eksempel fra spansk

Natali Seguí-Schimpke, Rådgiver, Fremmedspråksenteret

Fra nord til sør og fra øst til vest. Fra pingviner på den sørlige halvkule til isbjørner på den nordlige halvkule samt neshorn, gorillaer og pandabjørner i Afrika og Asia.

Klimaendringene har en betydelig innvirkning på både fauna og flora, og når man betrakter dette bildet, er det lett å spore angst, bekymring, uro og frustrasjon – en rekke urovekkende følelser som står på kanten av avgrunnen. Det er scenarioet elevene blir presentert for og som de skal bruke for å gi uttrykk for framtidsforestillinger til dyrene på bildet ved å fylle ut en enkel mal på målspråket.

Bildet innbyr til å brukes på forskjellige måter. Først kan elevene eksempelvis bli oppfordret til å fylle ut malen med ord innenfor temaet storby (fábrica, tráfico, ciudad, contaminación, etc.). Resultatet blir da elevenes egne versjoner av dyrenes syn på framtiden.

Det er mulig å gå i dybden for å undersøke språket nærmere i form av en strukturert klasseromsamtale omkring diktene som vil gi elevene mulighet til å øke sin språkbevissthet. Kan man i plenum finne noen regler for når vi skal bruke et verb, et substantiv eller et adjektiv? Kan man bruke ulike ordklasser eller bare én? Hva slags adjektiver kan man bruke etter verbet «soy»?

Framtidsdikt er et enkelt tips som man kan bruke på alle nivåer i fremmed-

språkopplæringen avhengig av hvilket ordforråd som kreves og hvor mye man ønsker å gå i dybden på det.

yo soy	un gorila
yo veo	contaminación
yo oigo	ruido de los coches
yo soy	pobre
yo temo	perder mi naturaleza
yo quiero	menos contaminación,
	más conciencia
yo voy	a morir
yo soy	un gorila triste

Antonio Rodríguez (Mexico) – Cartooning for Peace

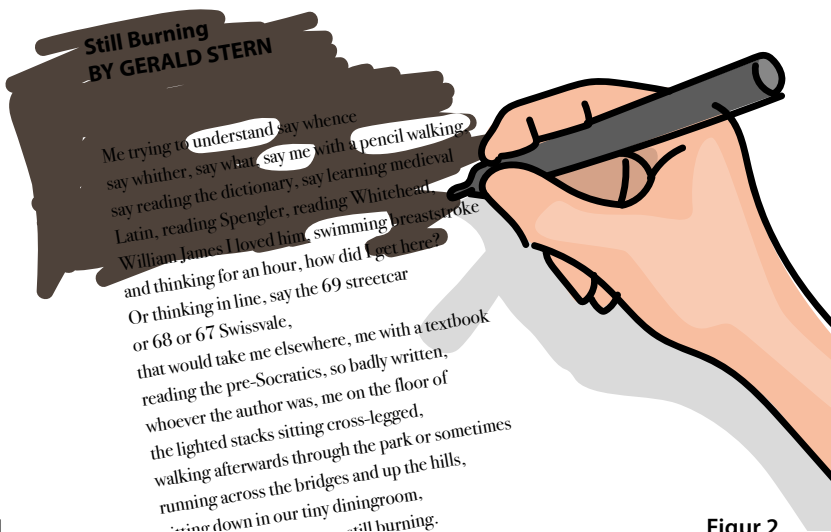

Elena (Colombia) – Cartooning for Peace

Figur 1

Figur 2

Blackout-poetry – eksempel fra tysk

Berit H. Blå, Høgskolelektor, Fremmedspråksenteret

Bildet er ment å skulle fungere som visuell aktivering av språklige og kunnskapsmessige forkunnskaper innen temaet forurensning av vannkilder, samt et utgangspunkt for tilegnelse av ny kunnskap og nytt vokabular relatert til dette.

Læringsaktiviteten som foreslås i den forbindelse, er en bildegjettelek. Klassen blir først presentert for en fullstendig tildekt illustrasjon, hvorpå stadig større deler av bildet avdekkes. Dette kan lages enkelt ved hjelp av animasjoner i f.eks. PowerPoint, se Figur 1. Elevene skal ved hjelp av utsnittene som etter hvert kommer til syne, tidligst mulig gjenkjenne hva bildet forestiller. I tillegg til å sette tema for en undervisningsenhet om vannforurensning i samlet klasse,

gir aktiviteten også mulighet for konkret språklig arbeid ved at elevene får praktisert vokabular både visuelt og kommunikativt. Elevgruppen samles om emnet gjennom å dvele ved dette, og det krever konsentrasjon å gjette og formulere antagelser med til tider lite visuell informasjon. Bildet byr på anledninger til å uttrykke seg om hva som konkret er å se på illustrasjonens hoved- og underkomponenter, farger, former osv., men også når det gjelder mer abstrakte antagelser om dens budskap (virkemidler og tema/budskap).

«Schreiben heisst sehen» – sitatet av ukjent opphav egner seg godt som tittel på en eventuell produktiv del av undervisningsforløpet. Elevene har innled-

ningsvis blitt vist bildemateriell (bildegjettelek) og bearbeidet dette språklig for å være bedre rustet til å omsette sine observasjoner og sitt temaordforråd til tekst. Nå skal elevene jobbe med en aktivitet som heter *Blackout-poetry*: Med en sammenhengende skriftlig tekst (lærer finner en egnet lesetekst til temaet) som utgangspunkt skal de stryke ut ord og setninger, slik at gjenværende ord samlet sett utgjør et meningsfullt dikt eller en mikrotekst (se Figur 2). Siden elevene blir presentert for en tekst, involverer det metodiske skrivetipset også leseferdigheten – hvilket gir elevene ytterligere språklig input. Innen rammen for oppgaven ligger det også til rette for individuell håndtering av skriveoppgavet. Elevene må ikke selv formulere seg, men gjør seg språklige og innholdsmessige refleksjoner i valg av ord idet de skal gjenskape et eget meningsuttrykk.

鯨魚

Gargalo (Portugal)
– Cartooning for Peace

Beskriv bildet ved hjelp av stikkord – eksempel fra kinesisk

Øystein N. Øksenvåg, Høgskolelektor, Fremmedspråksenteret

Elevene deles inn i par eller grupper og får utdelt karikaturen tegnet av Vasco Gargalo, som illustrerer forsøplingen av verdenshavene. Karikaturen beskrives kun ved hjelp av stikkord. Deretter sendes stikkordene til neste gruppe som skal utarbeide en beskrivende og detaljert tekst basert på disse stikkordene. En morsom vri kan være at elevene kan tegne et bilde basert på stikkordene de får av hverandre, i stedet for, eller i tillegg til å skrive en tekst. Aktiviteten kan også tilpasses ved å tillate bruk av ordbok.

Når aktiviteten er ferdig, kan bildene, stikkordene og tekstene vises frem og henges opp i klasserommet. Hvor godt stemmer de overens?

Nedenfor følger et løsningsforslag til kinesisk.

Forslag til enkle beskrivelser:

鲸鱼在大海游泳

大海都是垃圾

垃圾是瓶子，轮胎和袋子

垃圾有很多颜色

垃圾是污染

鲸鱼不喜欢垃圾，也不喜欢污染

鲸鱼要跳出去

jīngyú zài dàhǎi yóuyǒng

dàhǎi dōu shì lè sè

lè sè shì píngzi, lúntāi hé dàizi

lè sè yǒu hěnduō yánsè

lè sè shì wūrǎn

jīngyú bù xǐhuān lè sè,

yě bù xǐhuān wūrǎn

jīngyú yào tiào chūqù

hvalen svømmer i havet

hele havet er søppel

søppelet er flasker, bildekk og poser

søppelet har mange farger

søppelet er forurensning

hvalen liker ikke søppel, og liker

heller ikke forurensning

hvalen vil hoppe ut